

MALMÖ HÖGSKOLA

ISSN 1652-7224 ::: Publicerad den 18 april 2007

Utskriftsvänlig pdf-fil

Läs mer om fotboll på idrottsforum.orgLäs mer om idrott och genus på idrottsforum.org

Det får nog betraktas som tämligen unikt att en fotbollsdomare av världsklass också blir doktor på fotboll. Kanske har det aldrig hänt, förrän norskan **Bente Ovèdie Skogvang** fredagen den 5 maj 2006 gick upp och försvarade sin avhandling, *Toppfotball – et felt i forandring*. Timmarna tidigare hade hon gett sin **prøveforelesning**, som idrottsforum.org senare hade förmånen att kunna publicera. Vi gav Skogvangs avhandling till danske idrottsforskaren Jørn Hansen, som efter fullbordad läsning kunde konstatera att han i sin hand fått en ganska traditionell avhandling, med en stor portion obligatoriskt stoff och en väl genomförd undersökning som i stort bekräftar det man hade på känn – att elitfotboll genom kommersialiseringen lämnat det frivilliga engagemanget bakom sig och nu sträcker sig över såväl fotbolls-, näringslivs- som det mediala fältet, samt att kvindefotbollen gjort framsteg men fortfarande ligger långt efter mansfotbollen ifråga om status och medialt intresse.

Norsk elitfotboll skärskådas i doktorsavhandling

Jørn Hansen

Institut for Idræt og Biomekanik, SDU

*Bente Ovèdie Skogvang***Toppfotball – et felt i forandring**

350 sidor, hft.

Oslo: Norges Idrettshøgskole 2006

(Diss.)

ISBN10: 82-502-0396-8

Bente Ovèdie Skogvang er forsker ved Norges Idrettshøgskole og har været og er fodbolddommer på topplan; hun dømte blandt andet finalen i kvindefodbold ved OL i Atlanta. Hun stammer fra Nordnorge og har samiske aner, men valgte alligevel trods en større modvilje mod Oslos hegemoni i Norge en idrætskarriere og forskerkarriere i hovedstaden. Disse brudstykker af hendes biografi, bringer hun selv på banen ikke i forordet, men i introduktionen til sin afhandling. Afhandlingen er imidlertid ikke navlebeskuende, men på mange måder en ganske traditionel doktorafhandling, hvilket betyder at alt, der er nødvendigt for at gardere sig i bedømmelsessituationen, indgår i fremstillingen. Selve fremstillingen falder derfor i to hoveddele.

Første del består af bogens første fem kapitler, som omhandler baggrunden for undersøgelsen, herunder de mere personlige, fodboldens historiske baggrund såvel internationalt som i Norge. Her slås det fast, at kvindefodbold i Norge har gennemgået en særdeles dynamisk udvikling, som har gjort kvindefodbold til den største kvindeidræt i Norge, og hvor kvindefodbold ville være det

femtestørste specialforbund i Norge, hvis det eksisterede som et selvstændigt forbund. Der bliver formuleret tre teoretiske inspirationskilder, som er 1) hvorledes professionel fodbold har betydet en kommercialisering af rammerne væk fra den frivillige organisering, 2) kønsperspektivet i ”gender-forstand”, altså hvor kønnet ses som en processuel størrelse og 3) Pierre Bourdieus teori om felt, habitus, doxa mv.

På side 149 præsenteres afhandlingens problemstilling, som udgøres af to overordnede problemer: ”Hvorledes oplever kvinder og menn i norsk toppfotball hverandres og sin egen fotballutøvelse?” samt ”Hvordan oplever spillere og trenere i norsk toppfotball den økende kommercialisering og profesjonalisering som har vært i toppfotballen de siste 20 årene?” Inden vi for alvor kommer frem til selve undersøgelsen, skal dog undersøgelsens videnskabelige udgangspunkt og forskningsmetoder præsenteres. Disse udgøres af elementer som feltarbejde og interviews fra det fortolkende paradigme. Bente Ovèdie Skogvang har ud over feltstudier i seks fodboldklubber, tre herre- og tre kvindeklubber, interviewet 22 spillere (11 mænd og 11 kvinder) og otte trenere, hvoraf halvdelen træner kvinder og halvdelen træner mænd.

Efter at have været igennem mere end halvdelen af den samlede fremstilling kommer man på side 176 til selve undersøgelsen og de såkaldte fund på baggrund af feltarbejdet og interviewene, som efter kondensering gengives i forhold til relevante temaer fra problemstilling og relateres til elementer fra Bourdieus teori.

I ganske overbevisende form dokumenteres her, at synet på kvindefodbold har ændret sig i løbet af de seneste 20 år, at man tager kvindefodbold meget mere alvorligt i Norge end tidligere, men at herrefodbold dog stadig har den største prestige i såvel medier som blandt spillere af begge køn. Dette kommer vel ikke som nogen overraskelse, men bliver til gengæld dokumenteret. Uventet er det vel heller ikke, at mange fordomme udsiger, at en række kvindelige fodboldspillere har lesbiske tilbøjeligheder, medens det kan være vanskeligt for herrefodboldspillere med homofile tilbøjeligheder at trives i en herrefodboldklub. Til gengæld behandles disse for nogle forholdsvis ømtålelige problemstillinger ganske nøgternt som en del af det fortolkende paradigme.

Endelig diskuteres betydningen af kommercialiseringstendenserne i topfodbold i relation til Bourdieus og Martin Munks teori om idræt som et selvstændigt felt, hvor Bente Ovèdie Skogvang påpeger at et evt. selvstændigt fodboldfelt i højere grad må placere topfodbolden som en del af erhvervslivets og mediernes felter. Dette virker særdeles plausibelt og det kan godt være at Bourdieus teori har virket befordrende for dette fund. Personligt mener jeg, at mange andre har fundet ud af dette uden at være rundt om Bourdieu, men måske kan dette være nødvendigt i afhandlingsøjemed?

Som det fremgår, er der tale om en ganske gedigen afhandling. Det er rimeligt, at der til en afhandling skal være det nødvendige metodiske og teoretiske tilløb, men at dette tilløb kommer til at udgøre mere end halvdelen af selve fremstillingen og dermed mere end selve undersøgelsesdelen virker ude af proportioner. Dertil kommer, at der i første del af bogen ikke bringes nogen egentlig ny viden for dagen, men i stedet videreformidler allerede eksisterende forskning. Til gengæld må det siges, at undersøgelsen i bogens anden del fremstår yderst plausibel og underbygger de fremherskende opfattelser, der allerede gør sig gældende. I den forstand kan man ved læsningen af *Toppfotball – et felt i forandring* få et godt indblik i forholdet mellem og synet på kvinde- og herrefodbold i Norge. En situation, der givetvis ikke ser meget anderledes ud i de andre Nordiske lande.

© Jørn Hansen 2007

 Köp boken från författaren

 Kjøp boken fra författaren

 Køb bogen fra författaren